

DE
ONTLUISTERING
VAN DE
BRUNSSUMMERHEIDE

**Ook U bent verantwoordelijk voor de ontluistering van de
BRUNSSUMMERHEIDE
Werkt daarom mede aan haar BEHOUD**

Deze bundel opstellen over de Brunssummerheide kon worden uitgegeven dank zij de samenwerking van:

Het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg,

De Stichting Het Limburgs Landschap,

Het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie, gewest Limburg.

De bundel wordt gratis toegezonden aan alle leden van het genootschap, aan de contribuanten van de stichting en aan de abonnees op de Natuurgids.

Exemplaren kunnen worden besteld bij de administratie van het Natuurhistorisch Maandblad, Bosquetplein 7, Maastricht.

Prijs voor niet-leden f 2,50.

Adressen:

Natuurhistorisch Genootschap in Limburg,
Bosquetplein 7, Maastricht.

Stichting Het Limburgs Landschap,
Deken van Oppensingel 23, Venlo.

Instituut voor Natuurbeschermingseducatie, gewest Limburg,
Limburgiastraat 26, Heerlen.

SAMEN OP DE BRES VOOR HET BEHOUD VAN DE BRUNSSUMMERHEIDE

In onze provincie zijn buiten de grote landelijke overheidsinstellingen en particuliere organisaties drie instanties werkzaam op het gebied van de natuurbescherming. De oudste van deze drie is niet de grootste. Het is het **Natuurhistorisch Genootschap** dat in 1910 werd opgericht door rector Jos. Cremers. In het door 18 liefhebbers ondertekende pamflet waarin deze oprichting werd aangekondigd staat o.m. te lezen dat „het de bedoeling is allen te vereenigen die iets gevoelen voor de studie van de levende natuur of van hare historie en hulpwetenschappen”. Verderop lezen wij „dat het op den weg der vereeniging zou liggen te waken tegen de uitroeiing van nuttige dieren en zeldzame planten. Bij voorkomende gelegenheid zou de aandacht der Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland kunnen gevestigd worden op de e.v. mogelijkheid tot behoud van eenig met slooping bedreigd stuk natuurschoon in onze, onder dit opzicht in Nederland voor-aanstaande, provincie.”

Het genootschap telt momenteel $\pm$ 650 leden, waarvan er 400 in Limburg wonen, in hoofdzaak in de grotere woonkernen in het zuiden van de provincie. Wel werd herhaaldelijk getracht tot het stichten van regionale afdelingen te komen, elders in de provincie. De ter plaatse voor het geven van leiding in aanmerking komende personen konden echter vanuit het min of meer wetenschappelijk georiënteerde centrum van het genootschap onvoldoende worden gesteund, zodat alle pogingen schipbreuk leden.

Een tweede provinciale instantie op het gebied van natuurbescherming en landschapschoon is de stichting **Het Limburgs Landschap**, opgericht in 1931 te Amsterdam. Als comparanten verschenen mr. Pieter Gerbrand van Tienhoven, handelende als voorzitter en penningmeester van de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten en als mondeling lasthebber van zijn medebestuurders. Als tweede lasthebber fungeerde Mr. Willem Michiels van Kessenich, toentertijd volontair ter secretarie te Geldrop, later en, ook thans nog, burgemeester van Maastricht. Als belangrijk argument voor de oprichting van provin-

ciale landschappen naast de landelijke vereeniging werd door van Tienhoven aangevoerd dat een gewestelijke organisatie beter op de hoogte was van de meer plaatselijke aangelegenheden en dus beter de belangen van de streek en van het gewest zou kunnen behartigen.

De stichting telt thans $\pm$ 1500 contribuanten, en heeft gronden in eigendom ten grootte van ongeveer 770 ha., verdeeld over 11 bezittingen.

Tenslotte kennen wij het jonge **Instituut voor Natuurbeschermingseducatie**, het I.V.N. Begonnen in 1960 als voortzetting van de oude Bond van Natuurwachten besteedde dit instituut bijzondere aandacht aan eenvoudig geleide excursies. Het gaf cursussen aan natuurgidsen. De laatsten verschenen overal in het terrein en maakten in enkele jaren honderden excursies mogelijk voor duizenden deelnemers, uit alle rangen en standen der bevolking. Het is te begrijpen dat dit instituut hierdoor grote bekendheid verkreeg, en daardoor ook in kleinere plaatsen succes kon oogsten: het gewest Limburg telt reeds 12 plaatselijke afdelingen, en geeft zes keer per jaar een periodiek uit, de *Natuurgids*.

Op initiatief van dit instituut wordt er nu voor de eerste keer een ernstige poging ondernomen de krachten van de drie gewestelijke organisaties op het gebied van de natuurbescherming te bundelen en wel naar aanleiding van het grote gevaar dat het voortbestaan van de **Brunssummerheide** bedreigt. De reeks opstellen over deze heide die u hierbij krijgt aangeboden, wordt bekostigd door de drie organisaties tezamen. De redactie is verzorgd door Drs O. S. Kuyl, Dr. P. J. van Nieuwenhoven en D. D. Tasma.

Deze redactie is aan het bestuur van het **Natuurhistorisch Genootschap** grote dank verschuldigd omdat zij voor haar uitgave het periodiek verschijnende dubbelnummer van het **Natuurhistorisch Maandblad** in zijn geheel heeft mogen benutten. Deze bundel opstellen over de **Brunssummerheide** verschijnt als aflevering 7/8 van het **Natuurhistorisch Maandblad**, augustus 1967.